

Aika: tiistai 6.5.2008 klo 9.00 - 10.40

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1

Läsnä: Kirjastonjohtaja Jarmo Saarti, Kuopion yliopisto, pj.
Kirjastonjohtaja Marja Anttonen, Turun ammattikorkeakoulu
Suunnittelija Aki Kangas, Kansalliskirjasto
Ylikirjastonhoitaja Päivi Kytömäki, Oulun yliopisto (etäyhteys)
Suunnittelija Markku Laitinen, Kansalliskirjasto (sihteeri)
Suunnittelija Vappu Lappalainen, Tilastokeskus
Kirjastotoimenjohtaja Marja Malminen, Lahden kaupunginkirjasto
Suunnittelija Kristina Linnovaara, Kansalliskirjasto (asiantuntijana)
Erikoissuunnittelija Erkki Lounasvuori, (asiantuntijana)
Ylitarkastaja Anne Luoto-Halvari, Opetusministeriö (asiantuntijana)
Kulttuuriasianneuvos Hannu Sulin, Opetusministeriö (asiantuntijana)

Poissa: -

1. Tilastoinnin pelinsäännöt kirjastoalalla

Keskusteltiin ajatuksesta ryhtyä kehittämään keskeisistä mittareista koostuvaa johtamisen ja tiedottamisen työkalua, jossa otettaisiin huomioon kirjastojen, rahoittajien sekä benchmarkkauksen näkökulma ja pyritäisiin näin kehittämään kirjastojen vaikuttavuuden arviointia. Tärkeää olisi kerätä tietoja ja mitata asioita, jotka olisivat käyttökelpoisia kaikkien kirjastotietoa tarvitsevien päättäjien kannalta.

Esim. OPM:n ja korkeakoulujen tulosneuvotteluissa olisi hyödyllistä olla mukana jokin osio kirjastosta, sillä nykyisellään kirjastoista ei tule esiin mitään, ellei ole vireillä jotain erityistä hanketta tms.

KOTA ja AMKOTA -tietokannat eivät tarjoa riittävästi tietoa kirjastoista esim. tulosneuvottelujen varten. Tilastodataa kirjastoista on jo runsaasti saatavilla, mutta sitä ei käytetä riittävästi. Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto sekä Suomen yleisten kirjastojen tilastot -tietokanta tosin sisältävät runsaasti kirjastojen toimintaa kuvaavia mittareita, mutta niitten rinnalle tai osittain niihin pohjautuen tarvittaisiin kompakti mittaristo, jossa olisi muutama kirjastoa kuvaava keskeinen luku, jotka olisivat verrannollisia.

Tämän mittariston tulisi olla sellainen, että se soveltuisi sekä kirjastojen, kehysorganisaatioitten, että rahoittajien käyttöön ja tekisi mahdolliseksi luotettavan vertailun. Samalla tulisi tarkistettua nykyisten tunnuslukujen soveltuvuus.

Huomioon otettavia seikkoja olisivat mm.

- miten kirjastot vaikuttavat kehysorganisaationsa toimintaan
- panos-tuotos
- voimavarat
- kirjaston muu vaikuttavuus yhteiskunnassa

Vaikka kirjastosektorien väliset erot ja tilastointitarpeet ovat osin hyvinkin erilaisia, todettiin, että tietyt periaatteet ovat samat kaikkien kirjastosektorien välillä ja tältä pohjalta on varmasti mahdollista etsiä sellaisia määrittäjiä, jotka olisivat vertailtavissa (vähintään hallinto-organisaatio, tilat ja aineisto) - on vain löydettävä ”yhteinen kieli”. Lisäksi on toki tarpeen miettiä, onko kehitettävä sektorikohtaisia tuottavuuden ja vaikuttavuuden liittyviä tunnuslukuja.

Todettiin, että ajatusta kannattaa viedä eteenpäin. Jarmo Saarti ja Markku Laitinen jatkavat asian valmistelua ja tuovat ryhmän seuraavaan kokoukseen pohjan keskustelulle teemana mitkä ovat ne hallinnolliset mittarit joita halutaan ja mitkä ovat yhteiset tilastokysymykset.

2. Kirjastokyselyn tilanne

Aki Kangas kertoi kirjastosektorien yhteisen, kirjastojen asiakkaille suunnatun kyselyn tilanteesta.

Kysely päättyi 30.4.2008, paitsi yleisten kirjastojen osalta 9.5.2008. Kirjastot saavat kyselystä valmiin raportin, jossa taustatiedot, perustiedot käytöstä, onnistumisen tärkeyden kuvaajat nelikenttäanalyysillä, vaikutukset ja avoin palaute, joka on valmiiksi luokiteltu sekä kirjastokohmainen avoin palaute listattuna raportissa.

Valmiita raportteja on tulossa toukokuussa. Lisäksi kirjastot voivat tehdä omia tarkastelujaan analyysityökalulla.

Kansalliskirjastoon on rekrytoitu harjoittelija, jonka toimenkuvaan sisältyy muun muassa osallistuminen kyselyn raportointiin.

Kyselyn tuloksia käsitellään seuraavassa kokouksessa.

3. Syksyn toimintasuunnitelma

- Pidetään yhteyttä ja pysytään ajan tasalla OPM:n kirjastoryhmän toiminnasta
- Otetaan käsittelyyn Jarmo Saartin ja Markku Laitisen valmisteleva mittaristot johtamisen työkaluna -teemaa
- Ryhmän jäsenet selvittävät kukin omalta sektoriltaan viisi tärkeää vaikuttavuuden ja johtamisen mittaria, joita tarvitaan

4. Muut mahdolliset asiat

Muita asioita ei ollut.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 11.9.2008 klo 10–12.